

Intersukupuolisuus ja kansainvälinen kehitys

Tuula Wahlman-Calderara
Ritva Halila

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ

Sosiaali- ja terveysalan eettinen neuvottelukunta

ETENE

Intersukupuolisuus

- intersukupuolisen henkilön sukupuoliominaisuudet eivät vastaa tyypillisiä tytön/naisen tai pojan/miehen kehon ominaisuuksia (YK, Free & equal - kampanja)
- erilaisia käsityksiä siitä, mitä tähän sisällytetään; ihmisoikeusjärjestöjen määrittely laajin
- sateenvarjokäsite
- jokainen kv. raportti määrittelee

Kv. ihmisoikeusjärjestöt

- YK: Free & Equal www.unfe.org,
 - YK: ihmisoikeuskomissaari
 - EN: ihmisoikeuskomissaari
 - EU perusoikeusvirasto FRA
-
- Sveitsin kansallinen eettinen komitea
 - Saksan kansallinen eettinen komitea

Pähkinäkuoressa

- määritelmästä riippumatta keskeiset huolenaiheet ja ehdotukset samansuuntaiset
- kaikilla ensimmäisenä huolena hoitokäytännöt ja lapsen oikeus päättää itse omasta kehostaan
- erityisenä huolena tarpeettomat sukupuolta muokkaavat kirurgiset toimenpiteet ilman henkilön omaa suostumusta; rinnastetaan jopa kidutukseen
- tietoa intersukupuolisuudesta on vähän ylipäättään yhteiskunnassa; myös terveydenhuollon ammattilaisten tieto puutteellista

Laajempi näkökulma

- intersukupuolisten kuuleminen heitä koskevissa asioissa tärkeää
- lapsen rekisteröiminen: useimmissa maissa lapsi rekisteröidään tytöksi tai pojaksi pian syntymän jälkeen
- viime aikoina noussut esiin vaihtoehto kolmannesta sukupuolesta

Miten muualla

- Saksa, Australia, Nepal: kolmas sukupuoli
- Malta: alle 18-vuotiaiden sukupuolen muokkaaminen kielletty
- Sveitsin kansallinen eettinen komitea: vanhemmille kohdistuva tuki, terveydenhuollon ammattihenkilöille annettu tieto; jotta lapsi voi kasvaa omaksi itsekseen. Korostaa myös lapsen itsemääräämisoikeutta
- ehdottaa joissain tilanteissa neuvontaa tarvittaessa jo ennen syntymää
- ehdottaa lakitasoista sukuelinten silpomisten kieltoa

Miten Suomessa

- tasa-arvolain säännökset
- laki väestörekisteristä (henkilötunnus)
- ei erityislainsäädäntöä koskien intersukupuolisten lasten hoitoa
- koskee kaikki terveydenhuollon lainsäädäntö (ammattihenkilölaki, potilaslaki)